

HVORFOR DØDE HAN?

Bakgrunnsstoff *Matt 27,45.46; Luk 2,25-35; 1 Kor 15,3; 2 Kor 5,18-21; Gal 6,14; Hebr 2,17.*

Minnevers **“For heller ikke Menneskesønnen er kommet for å la seg tjene, men for selv å tjene og gi sitt liv som løsepenge for mange” (Mark 10,45).**

En stor artikkel i et større tidsskrift dreide seg om en samtale i en studiegruppe for menn. Emnet? Grunnen til at Jesus døde. Blant spørsmålene som ble stilt i samtalen var slike som: Enn om Guds plan bare var at Jesus bare skulle komme og gi oss gode lærdommer, som det å elske våre fiender? Eller måtte han også lide og dø? I så fall: hvorfor? Hvorfor var ikke undervisningen nok? Og hvis han måtte dø, hva har det med oss å gjøre, vi som lever mange århundrer senere?

Det er nesten to tusen år siden han døde, men ennå er betydningen av korset noe som utfordrer kristne. Allerede før hans død forsøkte profetene “å finne ut hvilken tid Kristi Ånd, som var i dem, pekte fram mot, og hvordan den tiden ville bli. For Ånden vitnet om Kristi lidelser og den herlighet som siden skulle komme (1 Pet 1,11).

Denne uken skal vi altså forsøke å få svar på det viktige spørsmålet om hvorfor Jesus døde, hva som ble oppnådd ved hans død, og hva det har å si for oss som lever mange århundrer etter at det skjedde. Gjorde Jesus faktisk noe som endret Guds forhold til oss, slik noen mener? Alt dette er emner som fortjener vår dypeste interesse.

SØNDAG
Født for å dø

Les Luk 2,25-35. Hva er betydningen av denne teksten? Hva er budskapet til Maria? Hva sies om Jesus?

Denne historien fra Lukasevangeliet er mektig i all sin enkelhet, og den er rik på følger. Den fromme Simon treffer til slutt den Messias som han har ventet på og åpenbarer barnets fremtid for foreldrene i kryptisk kortfattede vendinger: “Se, han er satt til fall og oppreisning for mange i Israel. ... ja, også gjennom din egen sjel skal det gå et sverd.” (*Luk 2,34.35*). Det greske ordet for sverd viser til et digert Goliat-våpen av et sverd, og det skulle knuse Marias hjerte – en profeti om den sjelssmerten hun skulle komme til å oppleve på Golgata. “Simons mystiske ord må ha rørt Marias bevissthet som et skremmende varsel om det som skulle komme.” – *The SDA Bible Commentary*, bind 5, side 704.

Hva kan disse tekstene lære oss om Jesu død? Var det noe som måtte skje? (*Matt 16,21; 26,52-54; Mark 10,45; Luk 18,31-33; Joh 3,14; Hebr 9,25-28*)

Hele veien er det her klart at Jesus ble født for å dø. Hans død var ingen tilfeldighet. Det måtte skje. Hvorfor måtte det det? Tja,

dette er ikke noe som kan forklares fullt ut med fornuftsgrunner, ikke fordi det er fornuftsstridig, men fordi det går over vår fornuft. Det hører inn under Guds åpenbaring og er en del av “den hemmelighet som har vært skjult fra evighet av og for alle slekter, men som nå er blitt åpenbart for hans hellige” (Kol 1,26). Bibelen legger ikke ut om det i det vide og brede for å forklare det, kanskje fordi det ikke kan underlegges menneskelig logikk. Det finnes ingen andre tilfeller som det kan sammenlignes med eller vurderes ut fra. Bibelens forsoning utgjør et enestående tilfelle i verdenshistorien. Og vår oppgave blir å forsøke å forstå hva Bibelen sier om det og anvende dette på vårt eget liv.

Til ettertanke Det at Jesus måtte dø for å gjøre soning for vår synd burde lære oss litt om hvor alvorlig synden egentlig er. Hvor alvorlig tar du din egen synd? Hva gjør du for å seire over den?

MANDAG

Hvordan det skjedde (Matt 27,45.46)

Evangeliene vier stor plass til den siste uken av Jesu liv. Hos Matteus utgjør det en tredjedel av boken. I Markusevangeliet over en tredjedel. En fjerdedel av Lukasevangeliet og halvparten av Johannesevangeliet går med til den. Det er tydelig at sentrum for oppmerksomheten er Jesu lidelse, død og oppstandelse. Evangeliene er ikke biografier. De er heller teologiske sammendrag av hva Jesu død betyr.

Gjenopplev lidelsens fryktelige hendelser ved hjelp av disse tekstene: Matt 27,27-31.45-54; Mark 15,21-32; Joh 19,28-30. Hvilke følelser skaper de hos deg? Hvilken følelse dominerer, og hvorfor?

Ingen av oss kan påstå at vi forstår Jesu død fullt ut, og heller ikke omstendighetene omkring den. Det synes likevel klart at de som var fysisk til stede og tok del (enten i forhørene eller ved korset) var teologisk tilfeldige, iallfall når det gjelder deltakerens rasemessige eller nasjonale identitet. Å sverte dagens jøder, eller italienere, for den saks skyld, for at enkelte av deres forfedre var involvert i Jesu død, er teologisk dårskap og en holdning som går helt på tvers av bibelens lære. Den skyld enkeltmennesker hadde i hans død vil bli en sak mellom dem og Gud. I stedet for å peke finger burde vi kanskje stille oss selv spørsmålet: Hva kunne ikke vi ha gjort, om vi hadde vært der? I en viss forstand var vi der!

Til ettertanke **Les Matteus 26,38. Hva var det som tynget frelseren så veldig? Hvordan klarte han å bestå ildprøven? (se Luk 22,43.) Ellen G. White skriver at “Etter at han traff denne (endelige) avgjørelsen, falt han som døende til jorden (der i hagen)” (Alfa og Omega, bind 5, side 241 (DA:693). Selv om han senere ble drept av romere, fikk han dødsstøtet lenge før, og det av en eneste kjempehånd, vår. Hvordan føles det å vite at din egen skyld forårsaket Jesu død? Og viktigere: Hva bør ditt svar på disse følelsene være?**

TIRSDAG

Hva den utrettet – I

Hva er i fokus i disse tekstene? (1 Kor 2,2; 15,3; Gal 6,14)

Det nye testamentes forfattere brukte et utvalg bilder og metaforer i sine forsøk på skildre Guds frelsesverk i Kristus. I dette avsnittet (og onsdagens) skal vi se på noen av dem:

1. Tanken om offer, ofring og stedfortreder:

Efeserne 5,2: Kristus “gav seg selv for oss som en offergave [prophoran], et velluktende offer [thusian] for Gud (Ef 5,2).

Hebreerne 9,26: Han kom “for å ta bort synden ved sitt offer

[thusias]” (*Hebr 9,26*). Hebreerne 10,14: Ved hjelp av “en eneste offergave har han for alltid gjort dem som helliges, fullkomne” (*Hebr 10,14*).

I alle disse tekstene er det snakk om en stedfortredende død, en død i vårt sted, død som vår stedfortreder. Stedfortredende lidelse er lidelse som en utholder på vegne av en annen. I 1. Korinter 15,3 sier Paulus at “Kristus døde for våre synder”. (*1 Kor 15,3*). Romerne 5,8 sier at “Kristus døde for oss da vi ennå var syndere”, og 1 Peter 2,24 sier om Kristus at “på sin egen kropp bar han våre synder opp på treet”.

2. Tanken om løsepenge: Ordet *løsepenge* stammer fra det greske *lutron*, og grunntanken er en betaling for noe som er levert. I klassisk gresk ble det ofte brukt i forbindelse med innløsning av slaver og krigsfanger. Skriftens forfattere lånte tanken og brukte den til et større tema: Matteus 20,28 (*se også Mark 10,45*): Jesus kom “for selv å tjene og gi sitt liv som løsepenge [lutron] for mange” (Her er betydningen av “mange” faktisk “alle”).

Den ordfamilien som *lutron* tilhører, peker på Kristi offers stedfortredende natur. Han gav sitt liv for oss, og verbets tid på gresk peker på en spesifikk handling i fortid, Jesu død på korset. Grunntanken her er at vi var syndens slaver og fordømt til evig død, helt ute av stand til å redde oss selv, men Jesus kom som vår løsepenge, vår *lutron*.

Til ettertanke Tenk på det gale du har gjort, sånt du visste at var galt, men som du likevel gjorde. Hva betyr det for deg at en annen, Jesus, som var uskyldig, i seg selv bar den straffen som ellers du ville måtte ta for dette (og andre ting) du har gjort?

ONSDAG

Hva den utrettet – 2

I går tok vi opp to av de mange metaforene som Det nye testaments forfattere bruker for å beskrive det Kristus utrettet ved sin død. Her er noen flere:

3. Soningsbegrepet (*hilasterion*): Ordet brukes om Kristi misjon i Hebreerne 2,17, der det er tale om at Kristus skulle “sone folkets synder”. Soning antyder at noen skal roes ned. Man tenkte at når en gud var sint, måtte folket gjøre soning (*hilasterion*) for at guden igjen skulle bli *hilaros* (glad, lykkelig). Men de som har forsket på Det nye testamente har stadig vekk sett hvordan dets forfattere nok har lånt ordforråd både fra klassisk gresk og andre steder, men gitt det nytt innhold og mening.

Følgelig er det mange forskere som mener at det ville være bedre å oversette det slik tanken kommer fram at Gud ved Jesu død “utsletter”, “dekker over”, “visker ut” vår synd. Enhver forestilling om at mennesker skulle roe ned Gud ville vært helt utenkelig for Det nye testamentes forfattere. I stedet ønsket de å understreke at hele menneskeslekten var truet av Guds vrede, men ble reddet av Jesu død. Jesus ble vår *hilasterion* og dekke mot Guds vrede (se *Hebr 9,5*).

4. Forsoningsbegrepet (*katallage*):

Les tekstene nedenfor. Hva har de alle på hjertet? (Rom. 5,10.11; 2 Kor 5,18-21; Ef 2,16; Kol 1,20-22)

Når man synder, forlater man Gud og Guds vilje. Man blir fremmed for Gud, og det medfører døden.

Forsoning er gjenoprettelse av forholdet mellom oss og Gud, så helheten gjenvinnes. Det var Gud som tok initiativet (*Rom. 5,8-11*). “Det var Gud som i Kristus forsonet verden med seg selv” (*2 Kor 5,19*). På grunn av synden stod hele verden fordømt fremfor en rettfærdig Gud, men på grunn av korset er vår stilling hos Gud endret så alle som i tro kommer til Jesus, får forsikringen om evig liv.

Til ettertanke På grunn av korset har vi anledning til i tro å være fullkommen, hellig og godtatt av Gud. Hvordan burde ditt dagligliv gjenspeile dette nye forholdet til Gud som vi kan få i Jesus?

TORSDAG**Universets sikkerhet**

Korset er blitt kristendommens viktigste symbol. Og i Det nye testamentes teologi uttrykker det flere ting om menneskets situasjon og peker mot den endelige fullbyrdelsen.

Les disse tekstene. Hva sier de om menneskets situasjon og om behovet for at Jesus skulle dø? (Rom. 3,10.23; 1 Kor 2,2; 15,3; Gal 6,14)

Grekerne og andre av oldtidens folk anså mennesket for å være gjennomgående godt. Gitt de rette forhold vil vår naturlige godhet blomstre, mente de. Denne holdningen representerte en betydelig utfordring for kristendommen med dens begrep om alles syndighet og vårt fortvilte behov for hjelp utefra. Det var derfor Paulus sa at “ordet om korset er dårskap for dem som går fortapt, men for oss som blir frelst, er det Guds kraft” (1 Kor 1,18). Denne stillferdige kraften skal seire til slutt, sa han, og “hvert kne [i universet] skal bøye seg ... og hver tunge bekjenne: Jesus Kristus er Herre” (Fil 2,10.11).

Men enda så viktig korset er for vår frelse, så rekker dets betydning lenger enn til oss.

“Kristi døds betydning vil bli erkjent av både de hellige og englene. Falne mennesker ville ikke kunne få bo i Guds paradiset uten Lammet som er slaktet fra verdens grunnvoll ble lagt. ... Englene priser og ærer Kristus, for selv de er ikke trygge uten at de holder blikket festet på Guds Sønnens lidelser. Det er korsets kraft som bevarer himmelens engler mot frafall. Uten korset ville de ikke være mer beskyttet mot det onde enn englene var før Satans fall. Englenes fullkommenhet sviktet i himmelen. Menneskelig fullkommenhet sviktet i Eden, dette salighetens paradiset. Enhver på jorden eller i himmelen som ønsker å være trygg for fall, må se hen til Guds Lam. Frelsesplanen viser Guds rettferdighet og kjærlighet og gir evig beskyttelse mot frafall, både i ufalne verdener og hos dem som skal bli frelst ved Lammets blod” – *The SDA Bible Commentary*, bind 5, side 1132.

Til ettertanke Det er korset som bevarer selv englene i himmelen mot frafall!
For en tanke! Hvis korset betyr så mye for ufalne skapninger – som ikke engang ble frelst ved det – hvor mye mer må det da ikke være sentrum for vår oppmerksomhet, vi som er blitt frelst ved det?

FREDAG

Videre studium

Les *Alfa og Omega*, bind 5, side 297-320 (DA:744-764).

“Med rette kunne englene fryde seg når de betraktet Frelserens kors. Selv om de ikke den gangen forstod alt, visste de at Satan og synden ville bli fjernet for evig, at menneskenes frelse var sikret, og at universet ville være trygt i all evighet. Kristus selv fattet fullt ut hva følgene ville bli av det offer han brakte på Golgata. Alt dette så han frem til da han på korset ropte: ‘Det er fullbrakt!’” – *Alfa og Omega*, bind 5, side 320 (DA:764)

“Kristi død på korset sikret hans undergang som har dødens makt og som er opphavet til synden. Når Satan utslettes, vil det ikke være noen som kan friste til det onde. Forsoningen vil aldri måtte gjentas, og det vil ikke være noen fare for et nytt opprør i Guds univers.” – *The SDA Bible Commentary*, bind 5, side 1132.

Spørsmål til drøftelse

1. Enkelte begrenser korset til bare en demonstrasjon av Guds kjærlighet, uten juridisk eller sonende virkning. **Altså døde Jesus bare for å vise oss Fars kjærlighet – vår juridiske status overfor Far er uendret. Så korset hensikt var bare å bevirke en endring i oss og i vår holdning til Gud. Hvorfor er en slik oppfatning en ytterst svak og i siste omgang utilfredsstillende oppfatning av Jesu død? Hvordan vil et slikt syn uvegerlig føre til en teologi preget av frelse ved gjerninger?**
2. **Tenk mer på dette med at korset trykker universet. Hva sier dette oss om korset og om de store spørsmålene som det**

løste? Hvordan gjør vår forståelse av den store strid det lettere for oss å forstå det som skjedde på korset?

- 3. Jesu liv og død er et under fra først til sist. Det finnes sider ved det som vi kan forstå, men andre ting forblir skjult. Hvordan kan du lære å stole på Gud også med de tingene du ikke forstår? Hva er nøkkelen til en sterk tro?**